

Presentación

GORETTI SANMARTÍN REI

Directora do Servizo de Normalización Lingüística da Universidade da Coruña

Bo día, Ánxela, Xulián, Débora, David, Rosa, Ana, Iria, Miguel, Fani, María, Vanesa, Leticia, Fran, Dores, Nuria, Luz...,

Bo día, Alba, Simón, Sara, Aitor, Amaranda,

Bo día, Jaouad, bo día, Svetlana,...

Bo día, especialistas convidadas para nos ofrecerdes as vosas análises, as vosas pescudas e reflexións, bo día, Tove Skutnabb-Kangas, María López Sánchez, Robert Phillipson...,

Bo día, Mónica, Cathia, Marisol, Xesús, Alberto, Asorei, Luís, Luísa, ...

Bo día, Paulo, ...

Bo día, Neal, bo día, Mabel,...

Bo día, Nel, a pesar de non nos acompañares hoxe,

Bo día, Iván, que mesmo non puidesches matricularte nesta ocasión,

Bo día, señor reitor, señor presidente da RAG, señor secretario xeral da UDC, señor secretario xeral de Política Lingüística...

Permitídemme que comece así, dándolle un pouco a volta aos procedementos formais para deixar de manifesto que sodes vós, as persoas protagonistas destas xornadas, as que estivesdes asistindo ás xornadas sobre lingua e cidade, sobre lingua e investigación, sobre lingua e idade, sobre lingua e comunicación, sobre lingua e docencia universitaria, sobre lingua e xénero, sobre lingua e sanidade (aínda que aquí asististes menos), as que vos incorporades agora por vez primeira, as que formades parte da

intendencia na gravación, no atendimento, na tradución, no protocolo, as que quixestes vir mais non puidestes..., todas as que sentides a necesidade de vos esforzardes para coñecerdes un pouco máis sobre as linguas e os seus problemas e as que procurades compromisos coa xustiza planetaria.

Estamos aquí para inaugurar as sesións das VIII Xornadas sobre Lingua e Usos, Lingua e Ecoloxía, oito anos que acompañaron a estada de Xosé Mª Barja á fronte da Reitoría da Universidade da Coruña. Quero agradecerlle publicamente o seu apoio á normalización lingüística e o seu interese polas actividades que se desenvolveron desde o servizo de que nestes momentos me encargo. Agardo que as políticas a prol do galego continúen a ser unha realidade na Universidade da Coruña e que se afonde aínda máis e mellor na tarefa pendente de incrementar o seu emprego na docencia e na investigación.

Tócame dar conta dos obxectivos destas xornadas ou, dito doutra maneira, das causas que motivaron a elección do tema:

A primeira cuestión que alentou a organización deste programa foi o feito de desenvolver felizmente un vello proxecto de análise de en que consiste o verdadeiro plurilingüismo, unha cuestión que quixemos abordar noutras ocasións (a profesora Skutnabb-Kangas pode dar conta deste feito) e que non prosperou por falta do financiamento necesario. Abordarmos o xeito en que desexamos estar no mundo, lingüisticamente falando, os seres humanos foi algo que sempre nos inquietou. Nun mundo absorbido pola globalización en que o dominio do inglés parece instalarse como un absoluto que nin sequera se pode criticar, parecíannos fundamentais escoitar o balance crítico desa loita desigual entre o inglés e as linguas locais que o profesor Phillipson nos vai poder presentar. Mais tamén nos parecía unha alternativa viábel a que defende, entre outras moitas persoas, a profesora Ana Isabel Andrade, baseada na intercomprensión das linguas románicas, na posibilidade de nos achegarmos a outros mundos moi próximos, veciños a quen lles damos as costas, como acontece con Portugal ou Cataluña. Como institución superior da educación, non podíamos ficar á marxe do que acontece nun sistema educativo que queren converter a un trilingüismo descompensado e xulgamos moi relevante achegármonos a unha análise crítica da educación como elemento homoxeneizador e eliminador das diverxencias lingüísticas e culturais, na liña do que leva denunciando tantos anos Tove Skutnabb-Kangas.

En segundo lugar, parecíanos fundamental para deitarmos unha ollada ecolóxica sobre as linguas abordar no contexto actual conceptos como sustentabilidade e decrecemento, opostos ao crecemento descontrolado e ao consumo impulsivo. Debullarmos o seu significado debería levarnos a apostar polo próximo (a comprar na tenda da beira da casa, a facer cestaría, a crear mercados de troco, a empregar o

galego) e a entender ben que do que se trata é de rendibilizar esforzos a partir do mellor que posuímos: os recursos humanos. Foi así como as tres universidades desenvolvemos a campaña *En galego tamén se fai ciencia*, que custou... uns 300 euros por uns envíos dun material de gravación, unha cantidade ridícula, porque foi feita coa vontade e o compromiso das tres institucións e a colaboración entusiasta dos servizos audiovisuais e de normalización das universidades (e a axuda dalgún membro da Comisión Interuniversitaria de Política Lingüística). Por iso non entendemos as decisións que pretenden argumentar coa austeridade a supresión deses recursos humanos que nos facían máis felices. En tempos de crise o primeiro que caen son os labores vinculados a cuestións que se xulgan marxinais: a lingua, as políticas ambientais, a lectura, as políticas antidiscriminatorias... Eis o acontecido recentemente no Concello de Ames, coa supresión de postos de traballo vinculados á normalización lingüística, ao lecer, á ecoloxía. O aforro real debe estar noutros lugares.

Para sermos lingüisticamente sustentábeis será a proposta que abordará Carme Junyent, así como Teresa Moure nos conducirá nunha viaxe desde o activismo ecolóxico ao activismo lingüístico. Unha mesa redonda sobre activismo ecolóxico e recuperación cultural achegará tamén unha outra visión do día a día, das pequenas loitas cotiás. E para outro tipo de accións, máis gozosas e pracenteiras, tamén contamos cun obradoiro de músicas vexetais que, sen pretender realizar unha aula totalmente práctica nun foro como este, si servirá, cando menos, para espertar o noso interese e quizais facer abrollar unha nova afección.

En terceiro lugar, queríamos recuperar a idea de territorio, de identidade como parte de nós e non como simple paisaxe. A obra de María López Sáñez, toda a súa obra e non unicamente o seu libro máis coñecido *Paisaxe e nación. A creación discursiva do territorio* dará boa conta deste feito, así como a abordaxe de Isabel Vilalba, coñecida activista do Sindicato Labrego Galego que percorrerá o noso imaxinario literario desde a natureza.

Trátase, en definitiva, máis unha vez, de procurarmos a ligazón entre todas as causas, na liña da nosa mellor tradición sociolingüística, actualizada e repensada para un hoxe complexo e ategado de ameazas para as linguas dominadas, para os pobos explotados.

Só me resta indicar unha cuestión metodolóxica que sempre provoca moito debate posterior. Son moitas as actividades, pouco o tempo e non moi acaído o espazo para unha interacción abondosa e fluída. O Servizo de Normalización Lingüística da Universidade da Coruña creou outro espazo de diálogo moito maior, o Curso de Verán sobre Dinamización Lingüística realizado en colaboración coa Coordinadora de Traballador@s pola Normalización da Lingua. Mais aquí, para alén das preguntas e

dúbdas puntuais que puideren ser resoltas no momento, existen pausas, momentos para o café, noites para a polémica e haberá posteriormente non só un libro de actas onde fique constancia do aquí falado, senón que colgaremos as intervencións na nosa páxina para que nos cheguen os vosos comentarios e as vosas achegas.

Que sexades felices..., e ecolóxicas..., e que apoiades, por razóns éticas e de xustiza, as linguas minorizadas e o galego, porque sen ningunha dúbida só de nós depende que continúe a súa viaxe....